
Redactioneel

De aanleiding voor dit boek was de zevende studiedag georganiseerd door de Belgische Vereniging voor Psychoanalyse op 12 oktober 2019 ter ere van het werk van de Nieuw-Zeelandse/Franse psychoanalytica Joyce McDougall (1920-2011). De bewerkte lezingen van de studiedag zijn dan ook terug te vinden in deze bundel.

Terwijl we ons verdiepten in het oeuvre van deze uitzonderlijke figuur, openden zich nieuwe perspectieven naar een ruimere uitwerking van het thema *Eros op de scène*. Zo hebben we niet alleen bijdragen opgenomen van enkele Vlaamse psychoanalytici die het onderwerp verder uitwerkten, maar ook hedendaagse kunstenaars van eigen bodem aan het woord gelaten.

In een inleidende tekst situeert **Christine Franckx** de betekenis van Eros voor de psychoanalyse en bespreekt daarbij de plaats die Joyce McDougall en andere auteurs voor het creatieve proces bedachten.

Een eerste luik, **De duizend en een gezichten van Eros**, brengt de psychoanalytische geschriften in dit boek samen. **Françoise Labbé** neemt ons mee naar het eerste en enige psychoanalytische werk van Joyce McDougall betreffende kinderaanlyse. Het is een getuigenis van de Europese psychoanalytische beweging waarin controversie en spraakverwarring elkaar ontmoeten, vertalen en integreren. **Lut De Rijdt** beschrijft vanuit een ontwikkelingsperspectief hoe haar adolescente patiënte een oplossing vond in een homoseksuele objectkeuze en op die manier een dreigende psychotische instorting kon vermijden. **Rudi Vermote** verklaart de liefde vanuit een integratief model van psychisch functioneren, waarin Eros, seksualiteit, romantische en mystieke liefde een plaats

krijgen, wanneer woorden en zelfs voorstelling tekortschieten. **Trui Missinne** gaat in op de vloeibare vormen van liefde zoals ze in onze tijd op de voorgrond mogen treden. **Blandine Faoro-Kreit** put uit haar rijke ervaring met de kliniek van verslaving om ons een inzicht te geven in de manier waarop patiënten het gebruik van verslavende middelen als een mogelijke ontsnappingspoging zien om een diep menselijk lijden te ontlopen. **Marc Hebbrecht** illustreert aan de hand van een klinische situatie waarin Eros op zich liet wachten, hoe het denken van Joyce McDougall kan inspireren om de patiënt met het eigen voelen in contact te brengen. **Arlette Lecoq** beschrijft op didactische manier hoe Joyce McDougall het verband tussen lichaam en ziel als stille kreten van een onuitsprekbare pijn benoemde.

We kozen ervoor om dit werk niet enkel *psychoanalytisch actueel*, maar ook *creatief verrijkend* op te stellen en vroegen aan enkele kunstenaars hoe zij Eros op de scène zien verschijnen. Welk creatief proces dient zich dan in zichzelf en in hun werk aan? In deel twee, **Psychoanalyse en kunst**, worden onze ontmoetingen met drie kunstenaars weergegeven. **Alain Platel**, oprichter van *les Ballets C de la B*, neemt ons mee in zijn gevoelige denkwereld met een fascinatie voor de thema's kwetsbaarheid, destructie, dood maar ook vitaliteit en onstuitbare levenskracht. Zijn artistieke uitwerking van deze motieven in boeiende dans- en theatervoorstellingen blijft verrassen. **Reinhilde Declair** licht het door haar opgerichte sociaal-artistieke theaterproject *Tutti Fratelli* toe waarin ze kansarmen een stem geeft en hun verborgen talenten doet glanzen op de scène. **Berlinde De Bruyckere**, internationaal vermaard beeldend kunstenaar van onder meer *Kreupelhout/Cripplewood* en *It almost seemed a lily*, intrigeert door haar complexe en gelaagde kunstwerken, waarbij de dualiteit van lijden, eenzaamheid en angst hand in hand gaan met troost, liefde en schoonheid.

Tot slot leek het ons fijn deze bundel te 'verluchten' met illustraties uit het werk van enkele dichters en beeldend kunstenaars.

We hopen dat de lezer deugd zal beleven aan het herkennen van wezenlijke, universeel menselijke thema's in de levendige manier waarop Eros in de verschillende bijdragen op de scène verschijnt.

Trui Missinne & Christine Franckx
Februari 2021